

УДК 37.014.5:378:81'243

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-5\(47\)-3996-4009](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-5(47)-3996-4009)

Литньова Тамара Вікторівна кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0001-5150-467X>

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АВТЕНТИЧНИХ ІНШОМОВНИХ ПІДРУЧНИКІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті порушується проблема визначення компетентнісного потенціалу автентичних іншомовних підручників у професійній підготовці студентів закладів вищої освіти в умовах глобалізації і цифровізації освітнього простору. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців відповідно до сучасних вимог міжкультурної комунікації та професійної мобільності. Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні компетентнісного потенціалу автентичних іншомовних підручників та визначенні їх ролі у формуванні професійних і комунікативних компетентностей студентів закладів вищої освіти. Розглянуто сучасні підходи до професійно орієнтованого навчання іноземних мов та особливості використання автентичних навчально-методичних комплексів у підготовці майбутніх фахівців різних спеціальностей. Висловлено думку, що автентичні іншомовні підручники забезпечують інтеграцію мовної і професійної підготовки, сприяють розвитку професійного спілкування, критичного мислення, самостійної роботи та здатності до міжкультурної взаємодії. Окреслено основні переваги автентичних навчальних матеріалів, серед яких актуальність змісту, комунікативна спрямованість, професійна орієнтація та інтеграція сучасних освітніх технологій. Обґрунтовано доцільність використання автентичних іншомовних підручників як ефективного засобу реалізації компетентнісного підходу у вищій освіті. Доведено, що їх застосування підвищує мотивацію студентів до вивчення іноземної мови, активізує пізнавальну діяльність і формує готовність до професійної комунікації в міжнародному середовищі. Зроблено висновок, що автентичні іншомовні підручники є важливим засобом модернізації професійної підготовки студентів, оскільки забезпечують формування інтегрованих компетентностей, необхідних для успішної професійної самореалізації у глобалізованому суспільстві.

Ключові слова: автентичні іншомовні підручники, компетентнісний підхід, професійна підготовка, іншомовна комунікативна компетентність, міжкультурна взаємодія, заклади вищої освіти.

Lytniova Tamara Viktorivna PhD in Pedagogy, Associate Professor, Head of the Department of Foreign Languages and Modern Teaching Techniques, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0001-5150-467X>

THE COMPETENCE-BASED POTENTIAL OF AUTHENTIC FOREIGN-LANGUAGE TEXTBOOKS FOR THE PROFESSIONAL TRAINING OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

Abstract. The article addresses the issue of identifying the competence-based potential of authentic foreign-language textbooks for the professional training of students at higher education institutions in the context of the globalisation and digitalisation of the educational environment. The relevance of the study stems from the need to improve the foreign-language professional training of future specialists in accordance with modern requirements for intercultural communication and professional mobility. The aim of the article is to provide a theoretical substantiation for the competence-based potential of authentic foreign-language textbooks and to determine their role in the development of professional and communicative competences among students at higher education institutions. Modern approaches to professionally oriented foreign language teaching and the specific features of using authentic teaching materials in the training of future specialists in various fields are examined. It is argued that authentic foreign language textbooks ensure the integration of language and professional training, and contribute to the development of professional communication, critical thinking, independent learning and the ability to engage in intercultural interaction. The main advantages of authentic teaching materials are outlined, including up-to-date content, communicative focus, professional orientation and the integration of modern educational technologies. The paper justifies the use of authentic foreign-language textbooks as an effective means of implementing the competence-based approach in higher education. It demonstrates that their use enhances students' motivation to learn foreign languages, stimulates cognitive activity, and develops readiness for professional communication in an international environment. It is concluded that authentic foreign-language textbooks are an important means of modernising students' professional training, as they facilitate the development of integrated competences necessary for successful professional self-realisation in a globalised society.

Keywords: authentic foreign-language textbooks, competence-based approach, professional training, foreign-language communicative competence, intercultural interaction, higher education institutions.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується суттєвими трансформаціями змісту професійної підготовки майбутніх фахівців, що зумовлені процесами глобалізації, цифровізації, інтернаціоналізації освітнього простору та посиленням міжкультурної взаємодії. У цих умовах іншомовна підготовка студентів перестає бути лише складником загальнокультурного розвитку і дедалі більше набуває ознак професійно орієнтованого інструмента формування конкурентоспроможного фахівця, здатного ефективно функціонувати в міжнародному професійному середовищі. Саме тому проблема якісного методичного забезпечення іншомовної професійної підготовки набуває особливої актуальності.

Одним із найбільш дискусійних питань сучасної методики навчання іноземних мов у закладах вищої освіти є проблема використання автентичних іншомовних підручників у процесі професійної підготовки студентів. Упродовж останніх десятиліть українська система вищої освіти поступово інтегрується у європейський освітній простір, що зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до викладання дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Професійна комунікація іноземною мовою», «Ділова іноземна мова», «Практикум з іноземної мови фахового спрямування» та інших курсів професійно орієнтованого циклу. Традиційні навчальні матеріали нерідко виявляються недостатньо динамічними, професійно контекстуалізованими та комунікативно спрямованими, тоді як автентичні іншомовні підручники дозволяють інтегрувати мовну, професійну, міжкультурну та когнітивну підготовку студентів.

Особливої актуальності проблема набуває в умовах компетентнісної парадигми освіти, відповідно до якої результатом професійної підготовки має бути не лише система знань, а комплекс сформованих компетентностей, здатність до професійної комунікації, критичного мислення, міжкультурної взаємодії та професійної мобільності [8]. Саме автентичні іншомовні підручники, створені носіями мови або міжнародними авторськими колективами, дедалі частіше розглядаються як ефективний інструмент реалізації компетентнісного підходу у професійній підготовці студентів. Йдеться насамперед про такі навчально-методичні комплекси, як «Career Paths», «English for Information Technology», «High Season: English for the Hotel and Tourist Industry», «Market Leader», «On Screen», «Speakout» та інші,

які активно використовуються у вітчизняних закладах вищої освіти.

Водночас практика використання автентичних підручників у професійній іншомовній підготовці студентів засвідчує наявність певних суперечностей. З одного боку, існує об'єктивна потреба у формуванні фахівців, здатних до професійної міжкультурної комунікації та застосування іноземної мови в реальних професійних ситуаціях. З іншого боку, недостатньо дослідженим залишається компетентнісний потенціал автентичних іншомовних підручників як засобу інтеграції мовної, професійної, міжкультурної та когнітивної підготовки студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема професійно орієнтованої іншомовної підготовки студентів у закладах вищої освіти є предметом активних наукових досліджень як українських, так і зарубіжних учених. Теоретико-методологічні засади компетентнісного підходу в освіті висвітлено у працях Н. Бібік, О. Овчарук, О. Пометун, які підкреслюють необхідність формування інтегрованих результатів навчання, що охоплюють знання, уміння, цінності, досвід діяльності та готовність до професійної самореалізації [3].

У контексті іншомовної освіти особливого значення набувають дослідження В. Безлюдної, О. Бігич, О. Місечко, Л. Морської, С. Ніколаєвої, О. Огієнко, К. Павелків, О. Тарнопольського, у яких обґрунтовується професійно орієнтований і міжкультурний характер сучасного навчання іноземних мов. Дослідники наголошують, що іншомовна підготовка у закладах вищої освіти має бути спрямована не лише на формування мовленнєвих навичок, а й на розвиток професійної комунікативної компетентності, здатності до міжкультурної взаємодії та критичного аналізу професійної інформації [2; 4; 5; 20; 6; 7; 8].

Значну увагу проблемі культурного та міжкультурного потенціалу іншомовних підручників приділяє О. Місечко, яка наголошує на суперечливості сучасної ситуації в українській іншомовній освіті. Дослідниця зазначає, що зарубіжні автентичні навчальні комплекси забезпечують високий рівень мовної й комунікативної автентичності, однак часто недостатньо враховують культурні особливості рідномовного середовища здобувачів освіти. Водночас вітчизняні підручники містять значний потенціал для реалізації діалогу культур, хоча нерідко поступаються автентичним виданням щодо візуалізації, комунікативної природності та відповідності реальним моделям іншомовного спілкування [5, с. 69].

Науковиця також підкреслює необхідність переосмислення культурного наповнення сучасних іншомовних підручників, оскільки традиційна орієнтація виключно на культуру країн-носіїв мови вже не відповідає умовам глобалізованого мультикультурного світу. У зв'язку з цим сучасний

автентичний підручник, на думку О. Місечко, має репрезентувати не лише культуру країни мови, яка вивчається, а й широкий спектр міжкультурних контекстів і моделей міжнародної комунікації [5, с. 68–69].

Ідеї щодо міжкультурного характеру сучасної іншомовної освіти, порушені у працях О. Місечко, корелюють із дослідженнями І. Бахова, у яких міжкультурна комунікація розглядається як важливий складник професійної діяльності сучасного фахівця [1]. Значний внесок у розвиток міжкультурної парадигми іншомовної освіти зробили також зарубіжні науковці М. Byram, D. Deardorff, A. Fantini, які трактують міжкультурну комунікативну компетентність як інтегративне утворення, що охоплює мовні, соціокультурні, когнітивні та поведінкові компоненти [9; 13; 18].

Особливу увагу сучасні дослідники приділяють використанню автентичних навчальних матеріалів у процесі викладання іноземних мов. У працях О. Тарнопольського та М. Кабанової автентичні матеріали розглядаються як необхідний складник професійно орієнтованого навчання, що забезпечує моделювання реальних ситуацій професійного спілкування [8]. Схожі підходи представлено у дослідженнях D. Coyle, J. Cummins, де акцентується необхідність інтеграції мовного навчання з професійним змістом, розвитком критичного мислення та когнітивної діяльності студентів [11; 12].

Водночас аналіз сучасних наукових праць засвідчує, що проблема компетентнісного потенціалу саме автентичних іншомовних підручників у професійній підготовці студентів закладів вищої освіти ще не отримала достатньо цілісного й системного висвітлення. Більшість досліджень присвячено окремим аспектам використання автентичних матеріалів або загальним питанням професійно орієнтованого навчання іноземних мов. Недостатньо дослідженими залишаються механізми формування професійної комунікативної компетентності засобами автентичних підручників, їхній міжкультурний потенціал, вплив на розвиток критичного мислення та професійної мобільності студентів.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні компетентнісного потенціалу автентичних іншомовних підручників та визначенні їх ролі у професійній підготовці студентів закладів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. У сучасному науково-педагогічному дискурсі професійна іншомовна підготовка студентів закладів вищої освіти розглядається крізь призму компетентнісної, міжкультурної і діяльнісної парадигм освіти. Такий підхід суттєво змінює розуміння ролі навчально-методичного забезпечення в освітньому процесі, оскільки підручник перестає виконувати лише інформаційно-репродуктивну функцію і перетворюється на засіб формування професійної особистості майбутнього

фахівця. У цьому контексті особливого значення набувають автентичні іншомовні підручники, які репрезентують реальне мовне середовище, актуальний професійний дискурс та сучасні моделі міжкультурної взаємодії.

Теоретичне осмислення поняття «автентичний підручник» потребує звернення до сучасних методологічних підходів у галузі іншомовної освіти. У працях С. Ніколаєвої, О. Тарнопольського, D. Coyle, J. Harmer автентичність трактується не лише як використання оригінальних текстів носіїв мови, а як відповідність навчальної діяльності реальним комунікативним потребам особистості [4; 8; 11; 19]. Відповідно, автентичний підручник має відображати справжні моделі професійної комунікації, актуальні соціокультурні контексти, реальні мовленнєві ситуації та професійну лексику.

У сучасній методиці навчання іноземних мов поняття автентичності розглядається у декількох взаємопов'язаних вимірах. Насамперед ідеться про текстову автентичність, яка передбачає використання оригінальних мовних матеріалів, не створених спеціально для навчальних цілей. Водночас значно ширшим є поняття функціональної автентичності, що полягає в моделюванні реальних ситуацій професійного спілкування. Комунікативна автентичність передбачає природний характер мовленнєвої взаємодії, а культурна автентичність забезпечує занурення студентів у соціокультурний контекст іншомовного середовища, що відповідає сучасним комунікативним та міжкультурним підходам до навчання іноземних мов [8; 9; 21; 19]. Саме інтеграція цих компонентів формує потужний компетентнісний потенціал сучасних автентичних підручників.

Необхідність використання автентичних іншомовних підручників у професійній підготовці студентів зумовлена насамперед зміною сучасних освітніх пріоритетів. У межах традиційної знаннєвої парадигми основний акцент робився на засвоєнні граматичних структур, перекладі текстів і відтворенні мовного матеріалу. Натомість компетентнісний підхід орієнтує освітній процес на формування здатності застосовувати іноземну мову у професійній діяльності, здійснювати міжкультурну комунікацію, аналізувати інформацію та приймати професійні рішення в умовах реального комунікативного середовища.

Саме тому сучасний автентичний підручник уже не може бути лише збірником текстів і вправ. Він перетворюється на комплексну дидактичну систему, яка інтегрує мовну, професійну, міжкультурну і когнітивну підготовку здобувачів освіти. Такий підхід особливо актуальний для викладання дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Професійна комунікація іноземною мовою», «Практикум з іноземної мови фахового спрямування», оскільки саме ці дисципліни безпосередньо

орієнтовані на підготовку студентів до реальної професійної діяльності.

Теоретичні основи компетентнісного потенціалу автентичних підручників значною мірою ґрунтуються на положеннях комунікативного підходу до навчання іноземних мов. Як зазначає J. Harmer, ефективно навчання можливе лише за умов максимальної наближеності навчальної діяльності до реального мовного середовища [19]. Автентичні підручники забезпечують таку наближеність через використання професійних діалогів, автентичних статей, бізнес-кейсів, мультимедійних ресурсів та ситуативних моделей комунікації.

Водночас компетентнісний потенціал автентичних підручників значно ширший за суто комунікативний аспект. Він безпосередньо пов'язаний із розвитком професійної особистості студента. У сучасній педагогічній науці професійна компетентність розглядається як інтегративна характеристика особистості, що включає систему знань, професійних умінь, досвіду діяльності, ціннісних орієнтацій та здатність до професійної самореалізації. Автентичні підручники створюють необхідні умови для формування таких характеристик, оскільки інтегрують мовне навчання з професійним контекстом.

Важливо також враховувати, що сучасні автентичні підручники забезпечують міждисциплінарний характер професійної підготовки. Наприклад, підручники для студентів освітніх програм «Менеджмент» або «Маркетинг» поєднують вивчення іноземної мови з аналізом економічних процесів, маркетингових стратегій, бізнес-комунікації та міжнародного менеджменту. Для студентів ІТ-спеціальностей автентичні підручники інтегрують мовну підготовку з технічною термінологією, аналізом програмних продуктів, роботою з документацією та професійною комунікацією в міжнародних командах.

Важливим теоретичним підґрунтям компетентнісного потенціалу автентичних підручників є концепція CLIL (Content and Language Integrated Learning), обґрунтована D. Coyle [11]. У межах цього підходу іноземна мова розглядається не як самоціль, а як інструмент пізнання професійного змісту. Саме тому сучасні автентичні підручники дедалі більше орієнтуються на інтеграцію мовної та професійної підготовки. Така інтеграція сприяє розвитку професійного мислення, академічної мобільності та здатності працювати з міжнародними професійними джерелами.

Особливого значення набуває міжкультурний потенціал автентичних іншомовних підручників. У сучасному глобалізованому середовищі професійна діяльність дедалі частіше здійснюється у міжкультурному контексті, що вимагає від майбутнього фахівця не лише мовної компетентності, а й здатності розуміти культурні особливості професійної

комунікації. У працях М. Вуган міжкультурна комунікативна компетентність визначається як здатність ефективно взаємодіяти з представниками інших культур, інтерпретувати культурні явища та здійснювати міжкультурний діалог [9].

Використання автентичних підручників сприяє формуванню такої компетентності. Вони представляють реальні моделі поведінки, професійний етикет, мовленнєві стратегії та культурні норми іншомовного середовища. Наприклад, у підручнику «Speakout» значна увага приділяється міжкультурним ситуаціям спілкування, обговоренню соціальних і професійних проблем, аналізу поведінкових моделей представників різних культур [14]. Це сприяє розвитку культурної чутливості, толерантності та здатності до адаптації у міжнародному професійному середовищі.

Сучасні дослідження міжкультурної комунікації засвідчують, що в умовах глобалізації іноземна мова дедалі частіше функціонує як засіб міжнародної професійної взаємодії [5]. У зв'язку з цим сучасний автентичний підручник має бути мультикультурним за змістом, репрезентувати різні культурні моделі професійної взаємодії та сприяти розвитку здатності студентів до ефективної комунікації в умовах глобалізованого світу.

Не менш важливим є когнітивний потенціал автентичних підручників. Сучасна професійна діяльність потребує від фахівця не лише володіння мовою, а й здатності критично мислити, аналізувати інформацію, оцінювати ризики, приймати рішення та працювати з великими обсягами інформації. Саме тому сучасні автентичні підручники містять значну кількість проблемно-аналітичних завдань, що відповідає принципам навчання на основі комунікативних завдань (task-based learning) [15].

У працях Р. Фасіоне критичне мислення визначається як одна з ключових компетентностей сучасної особистості [17]. Автентичні підручники створюють умови для формування такої компетентності через роботу з реальними професійними ситуаціями, аналіз альтернативних рішень та аргументоване обговорення проблем. Наприклад, у підручнику «Market Leader» студенти аналізують економічні ситуації, розробляють бізнес-стратегії, проводять переговори та презентують власні рішення [10]. Такий формат навчання суттєво активізує аналітичне мислення та професійну автономію студентів.

Порівняльний аналіз сучасних автентичних іншомовних підручників засвідчує, що їх компетентнісний потенціал реалізується через різні методичні акценти [10; 14; 16]. Так, серія «Market Leader» орієнтована переважно на формування професійної комунікативної компетентності у сфері бізнесу та менеджменту через кейс-метод, переговорні моделі та аналіз професійних ситуацій. Підручники «Speakout» значною мірою

спрямовані на розвиток міжкультурної комунікації, критичного мислення і навичок аргументованого висловлення власної позиції завдяки дискусійним завданням та інтеграції автентичних відеоматеріалів ВВС. Підручники серії «On Screen» рівня B1+ характеризуються поєднанням комунікативного, діяльнісного та цифрового підходів до навчання, що сприяє розвитку інтерактивної взаємодії, автономності студентів і формуванню навичок роботи з мультимедійними ресурсами. Водночас серія «Career Paths» вирізняється високим рівнем професійної спеціалізації та орієнтацією на формування вузькопрофесійної термінологічної компетентності у конкретних галузях діяльності. Така варіативність сучасних автентичних підручників дозволяє адаптувати іншомовну підготовку до специфіки професійної освіти студентів різних спеціальностей.

Отже, ефективність автентичного іншомовного підручника визначається не лише рівнем мовної автентичності, а й його здатністю інтегрувати професійний, міжкультурний, когнітивний та цифровий компоненти підготовки студентів.

Важливим аспектом компетентнісного потенціалу автентичних підручників є їхній вплив на формування гнучких навичок (soft skills). У сучасному професійному середовищі дедалі більшої ваги набувають не лише фахові знання, а й здатність до комунікації, роботи в команді, креативності, лідерства, емоційного інтелекту та професійної мобільності. Автентичні підручники завдяки інтерактивному характеру навчання сприяють розвитку таких якостей.

Наприклад, робота у групах, участь у професійних дискусіях, підготовка презентацій, рольові ігри та моделювання професійних ситуацій формують у студентів навички командної взаємодії, публічного виступу та професійної аргументації. Особливо важливим є те, що такі види діяльності максимально наближені до реального професійного середовища.

Слід наголосити, що сучасні автентичні підручники характеризуються високим рівнем мультимедійності та цифрової інтеграції. Більшість із них мають електронні платформи, онлайн-додатки, інтерактивні завдання, відеоматеріали та ресурси для самостійної роботи студентів. Це створює нові можливості для організації освітнього процесу та розвитку цифрової компетентності студентів.

В умовах цифровізації освіти та використання дистанційного навчання такий аспект набуває особливої актуальності. Автентичні цифрові ресурси дозволяють студентам працювати з реальними міжнародними джерелами інформації, брати участь у віртуальній міжкультурній комунікації та здійснювати самостійну професійну підготовку. У цьому контексті автентичний підручник стає елементом ширшого інформаційно-

освітнього середовища. Практична цінність автентичних іншомовних підручників у професійній підготовці студентів полягає насамперед у забезпеченні високого рівня професійної адаптації випускників. Студенти, які навчаються за такими підручниками, значно легше інтегруються у міжнародне професійне середовище, володіють сучасною професійною термінологією та здатні ефективно здійснювати професійну комунікацію. Наприклад, підручники «High Season: English for the Hotel and Tourist Industry» або «Career Paths: Hotels and Catering» дозволяють здобувачам освіти не лише вивчати професійну лексику, а й моделювати ситуації обслуговування клієнтів, вирішення конфліктів, презентації туристичних послуг та ведення міжнародної професійної комунікації. Практична цінність підручника «English for Information Technology» полягає у формуванні здатності працювати з міжнародною технічною документацією, програмним забезпеченням та англійськими професійними ресурсами. Це суттєво підвищує конкурентоспроможність випускників на міжнародному ринку праці.

Водночас використання автентичних підручників потребує критичного та методично обґрунтованого підходу. Не всі автентичні матеріали автоматично є ефективними для професійної підготовки студентів. Важливим є врахування рівня мовної підготовки здобувачів освіти, специфіки професійної діяльності, культурного контексту та дидактичної доцільності навчального матеріалу.

Ефективне використання автентичних підручників значною мірою залежить від професійної компетентності викладача. Він має виступати не лише транслятором знань, а модератором професійної комунікації, організатором міжкультурної взаємодії та фасилітатором когнітивної діяльності студентів. Саме тому підготовка викладачів до роботи з автентичними навчальними ресурсами є одним із ключових завдань сучасної іншомовної освіти.

Суттєвою проблемою залишається також питання адаптації автентичних підручників до українського освітнього контексту. Частина навчальних матеріалів орієнтована на інші моделі професійної діяльності, культурні традиції та освітні стандарти. Тому важливого значення набуває методично виважене поєднання автентичності навчального матеріалу з потребами національної системи професійної підготовки.

У цьому контексті особливої актуальності набувають міркування О. Місечко щодо необхідності поєднання автентичності навчального матеріалу з його культурною адаптацією до національного освітнього контексту. Дослідниця акцентує увагу на тому, що сучасна іншомовна освіта фактично перебуває між двома підходами: повним використанням

зарубіжних автентичних підручників із додатковим уведенням ріднокультурних паралелей або створенням спільних міжнародних навчально-методичних комплексів, які поєднували б автентичність мовного матеріалу з урахуванням національно-культурного контексту різних країн [5, с. 69].

Подібний підхід є особливо важливим у професійній підготовці студентів закладів вищої освіти, оскільки майбутній фахівець має бути готовим не лише до комунікації з носіями мови, а й до професійної взаємодії у багатокультурному міжнародному середовищі. Саме тому компетентнісний потенціал сучасних автентичних підручників доцільно розглядати крізь призму їхньої здатності формувати мультикультурну професійну комунікативну компетентність.

Необхідно також враховувати, що компетентнісний потенціал автентичних підручників реалізується лише за умов системної організації освітнього процесу. Сам по собі навіть найсучасніший підручник не забезпечує автоматичного формування компетентностей. Вирішальне значення має педагогічна технологія його використання, інтеграція проблемного навчання, проектної діяльності, інтерактивних методів та цифрових інструментів.

Отже, автентичні іншомовні підручники у сучасній професійній підготовці студентів закладів вищої освіти виконують значно ширші функції, ніж традиційні навчальні матеріали. Вони стають засобом формування професійної комунікативної компетентності, міжкультурної взаємодії, критичного мислення, цифрової грамотності та професійної мобільності. Саме тому їх компетентнісний потенціал доцільно розглядати як один із ключових чинників модернізації сучасної іншомовної освіти.

Висновки. Таким чином, використання автентичних іншомовних підручників у професійній підготовці студентів закладів вищої освіти відповідає сучасним тенденціям розвитку компетентнісної та міжкультурної парадигми освіти. Їх дидактична цінність полягає у створенні освітнього середовища, максимально наближеного до реального професійного спілкування, що забезпечує практичну спрямованість іншомовної підготовки та посилює зв'язок між мовною освітою і майбутньою професійною діяльністю студентів.

Автентичні навчально-методичні комплекси професійного спрямування сприяють оволодінню сучасною іншомовною термінологією та моделями професійної комунікації. Водночас вони забезпечують розвиток аналітичного мислення, міжкультурної чутливості та професійної адаптивності студентів. При цьому важливою умовою ефективності таких підручників є поєднання автентичності мовного матеріалу з культурною адаптованістю до національного освітнього контексту та мультикуль-

турною спрямованістю змісту, що забезпечує підготовку студентів до професійної діяльності в умовах глобального міжкультурного середовища [5].

Ефективність використання автентичних підручників значною мірою визначається методичною організацією освітнього процесу, професійною компетентністю викладача та доцільністю поєднання автентичних матеріалів із сучасними педагогічними й цифровими технологіями.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо у розробленні цілісних критеріїв відбору автентичних іншомовних підручників для професійної підготовки студентів різних освітніх програм з урахуванням компетентнісного, міжкультурного та професійно орієнтованого підходів.

Література:

1. Бахов І. С. Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу культур. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2012. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2012_2_3 (Дата перегляду: 8.05.2026).
2. Безлюдна В., Безлюдний Р. Іншомовна підготовка здобувачів вищої освіти в інформаційно-освітньому середовищі університету. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2020. № 1. С. 7–13.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : К.І.С., 2004. 112 с.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підруч. / О. Б. Бігич та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Місечко О. Є. Міжкультурна парадигма іншомовної освіти: що криється в деталях? *Вісник КНЛУ. Серія: Педагогіка та психологія*. 2018. Вип. 29. С. 62–71.
6. Огієнко О. Іншомовна професійна підготовка майбутніх фахівців у закладах освіти України: сутність та специфіка. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2022. № 2 (116). С. 148–159.
7. Павелків К. Теоретичні засади іншомовної підготовки фахівців соціальної сфери в європейському освітньому просторі. *Педагогічний часопис Волині*. 2019. № 2 (13). С. 137–144.
8. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
9. Byram M. *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon : Multilingual Matters, 1997. 124 p.
10. Cotton D., Falvey D., Kent S. *Market Leader Intermediate*. Harlow : Pearson Education, 2011. 176 p.
11. Coyle D., Hood P., Marsh D. *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 184 p.
12. Cummins J. *Language, Power and Pedagogy*. Clevedon : Multilingual Matters, 2000. 309 p.
13. Deardorff D. *The SAGE Handbook of Intercultural Competence*. Thousand Oaks : Sage, 2009. 542 p.
14. Eales F., Oakes S. *SpeakOut Intermediate*. Harlow : Pearson Longman, 2015. 176p.

15. Ellis R. Task-based Language Learning and Teaching. Oxford : Oxford University Press, 2003. 387 p.
16. Evans V., Dooley J. On Screen B1+. Newbury : Express Publishing, 2019. 230 p.
17. Facione P. Critical Thinking: What It Is and Why It Counts. Hermosa Beach, CA, USA : Insight Assessment, 2015. 30 p.
18. Fantini A. Exploring and Assessing Intercultural Competence. Brattleboro : Federation of the Experiment in International Living, 2006. 146 p.
19. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. Harlow : Pearson Education Limited, 2007. 448 p.
20. Morska L. I. Teaching Intercultural Communicative Competence: Theoretical Background. *Ars Linguodidacticae*. 2018. № 2. С. 12–18.
21. Richards J. C. Curriculum Development in Language Teaching. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 320 p.

References:

1. Bakhov I. S. (2012) Mizhkulturna komunikatsiia v konteksti hlobalizatsiinoho dialohu kultur [Intercultural communication in the context of globalisation dialogue between cultures]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*. 2012. Vyp. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2012_2_3. (Accessed: 8.05.2026) [in Ukrainian].
2. Bezliudna V., Bezliudnyi R. (2020) Inshomovna pidhotovka здобувачів вищої освіти в інформаційно-освітньому середовищі університету [Foreign language training for higher education students in the information and educational environment of the university]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu – Collection of scientific works of Uman State Pedagogical University*. № 1, 7–13 [in Ukrainian].
3. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy [Competence-based approach in modern education: global experience and Ukrainian perspectives]: *Biblioteka z osvithoi polityky / za zah. red. O. V. Ovcharuk*. Kyiv : K.I.S., 2004, 112 [in Ukrainian].
4. Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice] : pidruch. / O. B. Biych ta in. / Edited by S. Yu. Nikolaieva. Kyiv: Lenvit, 2013, 590 [in Ukrainian].
5. Misechko O. Ye. (2018) Mizhkulturna paradyhma inshomovnoi osvity: shcho kryietsia v detaliakh? [The intercultural paradigm of foreign language education: what lies in the details?] *Visnyk KNLU. Seriya : Pedahohika ta psykholohiia – Bulletin of Kyiv National Linguistic University. Series: Pedagogy and Psychology*. Vyp. 29, 62–71 [in Ukrainian].
6. Ohienko O. (2022) Inshomovna profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv u zakladakh osvity Ukrainy : sutnist ta spetsyfika [Foreign language professional training of future specialists in educational institutions of Ukraine: essence and specifics]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. № 2 (116), 148–159 [in Ukrainian].
7. Pavelkiv K. (2019) Teoretychni zasady inshomovnoi pidhotovky fakhivtsiv sotsialnoi sfery v yevropeiskomu osvithomu prostori [Theoretical foundations of foreign language training for social workers in the European educational space]. *Pedahohichni chasopys Volyni – Volyn Pedagogical Journal*. № 2 (13), 137–144 [in Ukrainian].

8. Tarnopolskyi O. B., Kabanova M. R. (2019) *Metodyka vykladannia inozemnykh mov ta yikh aspektiv u vyshchii shkoli* [Methods of teaching foreign languages and their aspects in higher education]. Dnipro: Universytet imeni Alfreda Nobelia, 256 [in Ukrainian].
9. Byram M. (1997) *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon : Multilingual Matters, 124 [in English].
10. Cotton D., Falvey D., Kent S. (2011) *Market Leader Intermediate*. Harlow : Pearson Education, 176 [in English].
11. Coyle D., Hood P., Marsh D. (2010) *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge : Cambridge University Press, 184 [in English].
12. Cummins J. (2000) *Language, Power and Pedagogy*. Clevedon : Multilingual Matters, 309 [in English].
13. Deardorff D. (2009) *The Sage Handbook of Intercultural Competence*. Thousand Oaks : Sage, 542 [in English].
14. Eales F., Oakes S. (2015) *SpeakOut Intermediate*. Harlow : Pearson Longman, 176 [in English].
15. Ellis R. (2003) *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford : Oxford University Press, 387 [in English].
16. Evans V., Dooley J. (2019) *On Screen B1+*. Newbury : Express Publishing, 230 [in English].
17. Facione P. (2015) *Critical Thinking: What It Is and Why It Counts*. Hermosa Beach, CA, USA : Insight Assessment, 30 [in English].
18. Fantini A. (2006) *Exploring and Assessing Intercultural Competence*. Brattleboro : Federation of the Experiment in International Living, 146 [in English].
19. Harmer J. (2007) *The Practice of English Language Teaching*. Harlow : Pearson Education Limited, 448 [in English].
20. Morska L. I. (2018) *Teaching intercultural communicative competence: theoretical background*. *Ars Linguodidacticae*. № 2, 12–18 [in English].
21. Richards J. C. (2001) *Curriculum Development in Language Teaching*. Cambridge : Cambridge University Press, 320 [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 15.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 29.05.2026